

การประเมินโครงการคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3*
AN EVALUATION OF MORAL PROJECT OF PA DEANG SCHOOL
UNDER THE CHIANGMAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3

สิทธิพงศ์ อุดมทรัพย์

Sittipong Udomsub

โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

Pa Deang School, The Chiangmai Primary Educational Service Area Office 3, Thailand

E-mail: peak.sitti@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตของโครงการคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประเมิน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 449 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน และสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ได้แก่ ด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น นโยบายต้นสังกัด วัตถุประสงค์ของโครงการ โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.04) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.05) 3) ด้านกระบวนการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.05) และผลการประเมินรายกิจกรรม โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) 4) ด้านผลผลิต 4.1) นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสุภาพ ความมีสัมมาคารวะ ความมีน้ำใจ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความสามัคคี ความพอเพียง ประหยัด และมีจิตสาธารณะ อยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดีมาก 4.2) ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.13) และ 4.3) คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อ

* Received 22 August 2022; Revised 28 September 2022; Accepted 30 September 2022

โครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.14)

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, โรงเรียนคุณธรรม, โรงเรียนบ้านป่าแดง

Abstract

The objectives of this research article were to evaluate the context, input, process, and products of the moral project of Pa Deang School under Chiangmai Primary Educational Service Area Office 3 by means of evaluation research. Data was collected from 449 informant group through questionnaires in 2563BE. Research data was analyzed by using the descriptive statistics: mean and standard deviation. The results showed that: 1) The results of the context evaluation - needs, affiliate policy, and projects' objectives, in overall, were at the highest level ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.04), 2) The results of the input evaluation – personal, budgets, resources, media and learning, and administrative, in overall, were at the highest level ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.05). 3) The results of the process evaluation were at the highest level ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.05). 3) The results of the process evaluation were at the highest level ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.05) and the results of the assessment by activities were also at the highest level ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00). 4) The results of the product evaluation are as follows: 4.1) the students' moral behaviors such as responsibility, discipline, politeness, respect, kindness, kindheartedness, sacrifice, unity, sufficiency, economy, and public mind at a very high level. 4.2) Teachers' opinions toward projects' products overall were at the highest level ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.13). And 4.3) The school committee and parents' satisfaction toward the project in the overall were at the highest level ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) and the students' satisfaction toward the project in the overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.14).

Keywords: Project Evaluation, Moral Project, Pa Deang School

บทนำ

การจัดการศึกษาและการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ การจัดการศึกษาต้องให้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม คือ การปลูกฝังผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม แผนพัฒนาการศึกษาของ

กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” และได้ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ โดยด้านเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนให้ความสำคัญต่อระดับความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับความสำเร็จที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียน และได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่สนองต่อการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทสู่สากล ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และกำหนดตัวชี้วัด “ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรม” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุผลสำเร็จภายใต้แผนพัฒนาการศึกษานี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชนและคนในสังคม เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี วิทยาการต่าง ๆ ข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายช่องทาง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งเกิดปัญหาความรุนแรงในสังคม และการใช้สื่อเทคโนโลยีไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการชี้ให้เห็นถึงสภาพความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมของเยาวชนและคนในสังคม เช่น การให้คุณค่าและความนิยมกับความสนุกสนานและความพึงพอใจ การละเลยเรื่องระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความเคารพเกรงใจผู้อาวุโสกว่า ติดการสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านสังคมออนไลน์ ติดเกมส์ อินเทอร์เน็ต และมีการใช้ภาษาไทยที่ไม่เหมาะสม การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสื่อทางสังคมมีภาพของการใช้ความรุนแรงและความไม่เหมาะสมทางเพศ ซึ่งขาดการกำกับควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรม และปัญหาตั้งครกในวัยรุ่นเพิ่มสูงขึ้น การปล่อยปละละเลยให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในแหล่งชุมชนและเข้าไปในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา รวมทั้งปัญหาคนไทยเข้าสู่วงจรการเล่นพนันมากขึ้น เช่น การเล่นหวย การเล่นพนันฟุตบอล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังจะเห็นได้จาก 1) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นการจัดกิจกรรมหลากหลายและต่อเนื่องเป็นวิถี เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและฝึกปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาด้านความประพฤติ จิตใจ และปัญญาไปพร้อมกัน 2) โครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้มีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต 3) โครงการโรงเรียนยุวทูตความดี มุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรม โดยมีเป้าหมายเพื่อฝึกเยาวชนในการบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

และ 4) โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุกคนมีความตระหนัก รู้เข้าใจ และคิดอย่างมีเหตุผล ชื่นชอบคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ สร้างความรู้สึกรักชอบซึ้งดี ภูมิใจในการทำความดี และร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งธรรมชาติ ด้วยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลง และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาเยาวชนผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยกิจกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ค่ายยุวชนคนคุณธรรม โครงการพัฒนาจริยคุณ การผลิตนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. กิจกรรม 10,000 ครูชน คนคุณธรรม กิจกรรมคืนคุณธรรมสู่ห้องเรียน กิจกรรมครอบครัวคุณธรรม กิจกรรมโรงเรียนดีต้องมีที่ยืน และเป้าหมายคุณธรรม ได้แก่ ความพอเพียง ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีอุดมการณ์คุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหลักการสำคัญและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เปิดสอนเปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย (อนุบาล) ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 3) มีเขตพื้นที่บริการ 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าแดง หมู่ที่ 5 บ้านใหม่โพธิ์งาม หมู่ที่ 6 บ้านใหม่ทรายคำ หมู่ที่ 8 บ้านป่าแดงอภิวัด หมู่ที่ 9 และบ้านโป่งพัฒนา หมู่ที่ 10 มีนักเรียนหลายเชื้อชาติ ได้แก่ อาข่า (อีก่อ) ลาหู่ (มุเซอ) ไทยใหญ่ และไทยพื้นเมือง จากที่กล่าวมาข้างต้นโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนที่ผ่านมา พบปัญหาดังนี้ 1) นักเรียนระดับอนุบาล จัดเก็บรองเท้าไม่เป็นระเบียบ 2) นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนจัดวางหนังสือ สมุด จัดโต๊ะเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย นักเรียนถอดและวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ ทำให้รองเท้าหายและสลับกับเพื่อนในโรงเรียน นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาด การแต่งกายไม่เรียบร้อย ใช้ภาษาไม่เหมาะสม ไม่มีสัมมาคารวะ ขาดการสื่อสารที่ดี ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ยืมของเพื่อนแล้วไม่คืน ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่มีน้ำใจต่อ

เพื่อนร่วมห้อง ขาดความสามัคคีและความรับผิดชอบ ขาดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่รู้คุณค่าของเงิน นักเรียนขาดจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด รักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน และความรู้จักวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง (โรงเรียนบ้านป่าแดง, 2563) ด้วยปัญหาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนบ้านป่าแดงตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียน ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีระเบียบวินัย 3) ความสามัคคี 4) ความเสียสละ 5) ความมีน้ำใจ 6) ความเมตตา กรุณา 7) ความสุภาพ 8) ความมีสัมมาคารวะ 9) ความพอเพียง 10) การประหยัด และ 11) มีจิตสาธารณะ

จากการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนอย่างเหมาะสม จึงเห็นสมควรให้มีการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 และเลือกใช้รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. เรียกว่ารูปแบบซีป (CIPP model) (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J., 2007) เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะการประเมินโครงการต่าง ๆ เพราะว่าเป็นการประเมินให้สารสนเทศที่ครอบคลุมมีการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วย และมีจุดเน้นที่สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่อง วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ โดยมุ่งหวังที่จะได้สารสนเทศเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 เป็นการประเมินโครงการปีการศึกษา 2563 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation research) และรูปแบบการประเมิน CIPP model ของ Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J., 2007) และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การวิจัยและพัฒนา หลักสูตรและการสอน การวัด และประเมินผล และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีดำเนินการวิจัยโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อประเมินด้านบริบท	มุ่งประเมินความสอดคล้องด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ	ครู คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 32 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการทั้งหมด ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินด้านบริบท มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน - เบี่ยงเบน - มาตรฐาน
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า	มุ่งประเมินความเหมาะสมของปัจจัยหรือทรัพยากรที่นำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ	ครู คณะกรรมการสถานศึกษา รวมจำนวน 32 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการทั้งหมด ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	แบบประเมินด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน - เบี่ยงเบน - มาตรฐาน
3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการ	มุ่งประเมินการปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA ของโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินงาน (Do) การติดตามและประเมินผล (Check) การสรุปและรายงานผล (Act) และการประเมินกระบวนการดำเนินงานรายการกิจกรรม 11 กิจกรรม	ครู จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมของโครงการทั้งหมด ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	1. แบบประเมินด้านกระบวนการ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 2. แบบประเมินกระบวนการรายการกิจกรรม จำนวน 11 กิจกรรมมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน - เบี่ยงเบน - มาตรฐาน
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิต	มุ่งประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ พฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย ความคิดเห็นต่อผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรม และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานโครงการ	ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 รวมจำนวน 449 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมดำเนินงานโครงการทั้งหมด ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง	1. แบบประเมินด้านผลผลิตมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 2. แบบประเมินความพึงพอใจฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90	- ค่าเฉลี่ย - ส่วน - เบี่ยงเบน - มาตรฐาน

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
			3. แบบประเมิน ความพึงพอใจ ฉบับที่ 2 มีค่า ความเชื่อมั่นทั้ง ฉบับเท่ากับ 0.86	

ผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งปรากฏผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.04) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทุกด้านมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวม

รายการประเมิน	n = 32		ระดับความ สอดคล้อง	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด	4.97	0.08	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.98	0.07	มากที่สุด	ผ่าน
ค่าเฉลี่ยรวม	4.98	0.04	มากที่สุด	ผ่าน

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.05) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวม

รายการประเมิน	n = 32		ระดับความ เหมาะสม	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านบุคลากร	4.95	0.14	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านงบประมาณ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน

รายการประเมิน	n = 32		ระดับความ เหมาะสม	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารจัดการ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.98	0.05	มากที่สุด	ผ่าน

3. ด้านกระบวนการของโครงการ พบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติตามกระบวนการ PDCA โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.18) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวม

รายการประเมิน	n = 19		ระดับปฏิบัติการ	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผน (Plan)	4.99	0.02	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านดำเนินงาน (Do)	4.85	0.13	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการตรวจสอบและติดตาม (Check)	4.91	0.14	มากที่สุด	ผ่าน
ด้านการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา (Act)	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	4.94	0.05	มากที่สุด	ผ่าน

ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานรายการกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยทุกกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานรายการกิจกรรม

กิจกรรม	n = 19		ระดับปฏิบัติการ	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{X}$	S.D.		
1. กิจกรรมอนุบาลวัยใสใจเฝ้ารองเท้าแสนรัก	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
2. กิจกรรมโต๊ะเรียนเรียบร้อยใช้สอยคล่องมือ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
3. กิจกรรมรองเท้าพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
4. กิจกรรมห้องเรียนสะอาดด้วยมือเรา	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
5. กิจกรรมทั้งหมดแถวตรง	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
6. กิจกรรมไหว้สวย ยิ้มใส	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
7. กิจกรรมคุณธรรมนำชีวิต	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
8. กิจกรรมธนาคารความดี	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน

กิจกรรม	n = 19		ระดับปฏิบัติการ	การผ่าน เกณฑ์ประเมิน > 3.51
	$\bar{x}$	S.D.		
9. กิจกรรมพอเพียงตามรอยพ่อ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
10. กิจกรรมอมวันนี้ ชีวีมีสุข	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
11. กิจกรรมประหยัดน้ำประหยัดไฟ	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด	ผ่าน

4. ด้านผลผลิตของโครงการ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย โดยรวม นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรมโดยรวมอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดีมาก รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สรุปผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย

กิจกรรม	จำนวน นักเรียน	พฤติกรรมบ่งชี้เชิง บวก	คุณธรรมเป้าหมาย (คะแนนเต็ม)	คะแนนที่ ได้	คะแนน รวม	เกณฑ์ คุณภาพ
1. กิจกรรมอนุบาล รัย ใส่ใจเก็บรองเท้า แสนรัก	32	นักเรียนทุกคนมี ความรับผิดชอบ สามารถจัดเก็บและ จัดวางรองเท้าอย่าง เป็นระเบียบ	ความรับผิดชอบ (30) ความมีระเบียบวินัย (30)	28.99 28.25	57.22	ดีมาก
2. กิจกรรมโต๊ะเรียน เรียบร้อยใช้สอย คล่องมือ	46	นักเรียนทุกคนมี ความรับผิดชอบและ มีวินัยในตนเอง รักษาความสะอาด และจัดโต๊ะเรียนและ เก็บเก้าอี้ให้เรียบร้อย หลังเลิกเรียน	ความรับผิดชอบ (60) ความมีระเบียบวินัย (60)	55.24 56.30	111.54	ดีมาก
3. กิจกรรมรองเท้า วิเศษ	46	นักเรียนทุกคนมี ความรับผิดชอบและ มีวินัย ถอดและวาง รองเท้าเป็นระเบียบ จนเป็นนิสัยได้	ความรับผิดชอบ (60) ความมีระเบียบวินัย (60)	56.65 56.83	113.37	ดีมาก
4. กิจกรรมห้องเรียน สะอาดด้วยมือเรา	29	นักเรียนทุกคนมี ความรับผิดชอบและ การมีวินัย รักษา ความสะอาดของ ห้องเรียน	ความรับผิดชอบ (60) ความมีระเบียบวินัย (60)	56.86 56.83	113.69	ดีมาก

กิจกรรม	จำนวน นักเรียน	พฤติกรรมบ่งชี้เชิง บวก	คุณธรรมเป้าหมาย (คะแนนเต็ม)	คะแนนที่ ได้	คะแนน รวม	เกณฑ์ คุณภาพ
5. กิจกรรมทั้งหมด แถวตรง	219	นักเรียนมีความ รับผิดชอบและมี ระเบียบวินัยใน ตนเองในการเข้าแถว ทำกิจกรรมทุก กิจกรรม	ความรับผิดชอบ (60) ความมีระเบียบวินัย (60)	56.90 57.00	113.91	ดีมาก
6. กิจกรรมไหว้สวย ยิ้มใส	29	นักเรียนมีความ สุภาพและมีสัมมา คารวะ มีความอ่อน น้อมถ่อมตน แสดง ความเคารพผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดี	ความสุภาพ (60) ความมีสัมมาคารวะ (60)	57.45 57.62	115.07	ดีมาก
7. กิจกรรมคุณธรรม นำชีวิต	31	นักเรียนมีน้ำใจ ความเมตตากรุณา มี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน	ความมีน้ำใจ (60) ความเมตตากรุณา (60)	57.39 57.84	115.23	ดีมาก
8. กิจกรรมธนาคาร ความดี	36	นักเรียนทุกคนมี น้ำใจและมีความ เสียสละ ร่วมกันทำ ความดี	ความมีน้ำใจ (60) ความเสียสละ (60)	57.59 58.13	115.59	ดีมาก
9. กิจกรรมพอเพียง ตามรอยพ่อ	24	นักเรียนมีความ สามัคคี มีความ รับผิดชอบ และ สามารถทำงาน ร่วมกันได้	ความสามัคคี (60) ความรับผิดชอบ (60)	57.54 58.25	115.79	ดีมาก
10. กิจกรรมออมวันนี้ ชีวิตร่มเย็น	22	นักเรียนมีความ พอเพียง ประหยัด รู้จักออมเงิน รู้คุณค่า ของเงิน	ความพอเพียง (60) ความประหยัด (60)	57.68 58.23	115.91	ดีมาก
11. กิจกรรมประหยัด น้ำประหยัดไฟ	24	นักเรียนประหยัดไฟ ประหยัดน้ำ และ รักษาสาธารณะ สมบัติของโรงเรียน	มีจิตสาธารณะ (60) ความประหยัด (60)	57.68 58.23	115.91	ดีมาก

4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.13) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

4.3 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.36) และความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$, S.D. = 0.14)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านบริบทของโครงการ โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ และด้านความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่บ่งชี้ว่านักเรียนต้องได้รับการปลูกฝังคุณธรรมด้านต่าง ๆ และปรับพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการประเมินด้านบริบทโครงการของสมคิด พรหมจรรย์ ที่กล่าวว่า การประเมินด้านบริบทโครงการเป็นตรวจสอบความต้องการจำเป็นที่แท้จริง ความชัดเจนและความเหมาะสมของโครงการ ความสอดคล้องกับนโยบายขององค์กรและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับเป็นแนวทางการตัดสินใจปรับปรุงโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการตามรายการความต้องการจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น (สมคิด พรหมจรรย์, 2563) ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับผลการประเมินของ จิระพงษ์ สุริยา ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้แก่ ด้านความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายความเหมาะสมของโครงการและความเป็นไปได้ของโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (จิระพงษ์ สุริยา, 2563) เช่นเดียวกับผลการประเมินของ รุจิรดา วรณศิริ ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านบริบทโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ (รุจิรดา วรณศิริ, 2563)

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยพบว่าด้านการบริหารจัดการ ด้านสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ และด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม ทางโรงเรียนบ้านป่าแดง จำเป็นต้องสำรวจความพร้อมของปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการบริหารจัดการ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ และดำเนินการจัดหาและระดมทรัพยากรเพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้ดังกล่าว ทำให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจกำหนดวิธีการ กิจกรรม หรือแนวทางการปฏิบัติงานตามโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J., 2007) ซึ่งเป็นไปโดยสอดคล้องตามแนวคิดของ สำราญ มีแจ้ง ที่กล่าวว่า การประเมินด้านปัจจัยนำเข้ เป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ ทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด (สำราญ มีแจ้ง, 2558) ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับผลการประเมินของ นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์ ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม ด้านความเหมาะสมและพอเพียงเกี่ยวกับวิทยากร งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ความสามารถของคณะทำงาน การสนับสนุนของฝ่ายบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรในชุมชนแต่ละกิจกรรมย่อยพบว่า ความเหมาะสม/พอเพียง อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม และผ่านเกณฑ์การประเมิน (นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์, 2562)

3. ด้านกระบวนการของโครงการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยพบว่า ด้านการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา (Act) ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการตรวจสอบและติดตาม (Check) และด้านดำเนินงาน (Do) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานรายกิจกรรม พบว่าทุกกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้มีกระบวนการดำเนินงานโครงการ โดยประชุมครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา วางแผน และกำหนดแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียน โดยระบุคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา สร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน และในระหว่างการดำเนินกิจกรรม มีการยกย่องชมเชยให้รางวัลนักเรียนที่มีพฤติกรรมคุณธรรมที่ดีและเป็นแบบอย่างได้ นอกจากนี้ได้ชี้แจงผู้ปกครองถึงการมีส่วนร่วมพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียนที่บ้าน ในระหว่างการดำเนินโครงการได้นิเทศติดตามพร้อมให้คำแนะนำเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จลุล่วงด้วยดี สรุปและรายงานผลแก่นักเรียนที่เกี่ยวข้องและชุมชน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการประเมินด้านกระบวนการ เป็นการหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนด เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด มีการแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวทำให้ได้สารสนเทศสำหรับการ

ตัดสินใจปฏิบัติงานโครงการ กำกับ และปรับกิจกรรมของโครงการให้มีประสิทธิภาพ (Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J., 2007) ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชาติ แปลงล้วน ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ได้แก่ ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบติดตาม (Check) และด้านการวางแผน (Plan) (ชูชาติ แปลงล้วน, 2563) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ รุจิรดา วรรณศิริ ที่ศึกษาพบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนวัดโสธรวราราม วรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน (รุจิรดา วรรณศิริ, 2563)

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินพฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย พบว่า

1) นักเรียนระดับปฐมวัยมีพฤติกรรมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย สามารถจัดเก็บและจัดวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบ มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และ
2) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีพฤติกรรมคุณธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสุภาพ ความมีสัมมาคารวะ ความมีน้ำใจ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความสามัคคี ความพอเพียง ประหยัด และมีจิตสาธารณะ คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เพราะการพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียน ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมกันกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน จากนั้นทำความเข้าใจ สร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ทำกิจกรรมร่วมกัน ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมร่วมตรวจสอบและสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ประเมินผล ยกย่องชมเชย และให้รางวัลนักเรียน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานกิจกรรมสู่สาธารณชน ทั้งนี้เป็นไปตามแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เช่น การจัดกิจกรรมการใช้ธรรมชาติดูแลและปรากฏการณ์ธรรมชาติ กิจกรรมใช้สื่อและวิธีการจัดเสนอสื่อต่าง ๆ กิจกรรมการให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความรู้ ความคิดของตนเอง กิจกรรมเข้าร่วมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมการบันทึกความดี กิจกรรมการจัดค่ายส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมการฝึกมารยาท เป็นต้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546); (วิภาวรรณ พินลา และ วิภาดา พินลา, 2561) เพื่อให้ผู้เรียนได้ประพฤติดีที่งาม ฝึกการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับ นฤมล วิทญานันท์ ที่ศึกษาพบว่า พฤติกรรมคุณธรรม

จริยธรรมของนักเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมิน (นฤมล วิทยาอุฒิรัตน์, 2562)

4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงมีน้ำใจมีความเสียสละ และมีส่วนร่วมทำความดีมากขึ้น มีความรับผิดชอบและมีวินัยรักษาความสะอาดของห้องเรียนมากขึ้น มีพฤติกรรมที่มีความสุภาพมีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน เคารพผู้อื่น สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยในตนเองในการเข้าแถวทำกิจกรรมทุก ๆ กิจกรรมเพิ่มมากขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด อาจจะเป็นเพราะว่า การพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแดง เป็นกระบวนการที่ทำต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา มีการติดตามและประเมินผลสม่ำเสมอ มีการมอบหมายให้นักเรียนแกนนำและเพื่อนร่วมชั้นเรียนคอยตักเตือนเพื่อนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และชี้แจงและขอความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการร่วมทำกิจกรรมและดูแลพฤติกรรมนักเรียนเวลาอยู่ที่บ้าน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจำเป็นต้องเริ่มต้นที่ครอบครัว ต้องมีการเลี้ยงดูลูกด้วยความรักและใกล้ชิด เป็นตัวอย่างที่ดีต่อลูก จะทำให้ลูกซึมซับพฤติกรรมและเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมจากผู้ปกครอง และโรงเรียนครูมีการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Iwasa, N. ที่ศึกษาพบว่า พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะด้านระเบียบวินัยของคนญี่ปุ่นได้รับการปลูกฝังในโรงเรียน การได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่บ้านและการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก และการใช้ประโยชน์จากมุมมองของการเติบโตทางศีลธรรมของเด็ก ทำให้สร้างความปึกแผ่นทางสังคมและการศึกษาของคนญี่ปุ่น (Iwasa, N., 2017)

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแดง มีความพึงพอใจต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การดำเนินโครงการมุ่งพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนให้เป็นพฤติกรรมที่ดีงามในชีวิตประจำวันสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ผลการดำเนินงานโครงการทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมคุณธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความเสียสละ ความมีน้ำใจ ความเมตตากรุณา ความสุภาพ ความมีสัมมาคารวะ ความพอเพียง การประหยัด และมีจิตสาธารณะ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางดีที่ดีขึ้น

สร้างความชื่นชมยินดีแก่ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนบ้านป่าแดง ผลการประเมินนี้สอดคล้องกับผลการประเมินนี้สอดคล้องกับผลการประเมินของ จิระพงษ์ สุริยา ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ (จิระพงษ์ สุริยา, 2563) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Akar Vural, R. et al. ที่ได้พัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีการเคารพกฎเกณฑ์ในโรงเรียน มีความพึงพอใจในโรงเรียนทำให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (Akar Vural, R. et al., 2013)

องค์ความรู้ใหม่

การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP model) เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการใช้ในการตัดสินใจการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการ ดังนี้

ระยะการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	ผลที่ได้รับ
ประเมินก่อนการดำเนินงาน		
1. ด้านบริบท	1. ด้านความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น 2. ด้านความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด 3. ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. ความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น 2. ความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด 3. ด้านความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	1. ด้านบุคลากร 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ 4. ด้านการบริหารจัดการ	ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ประเมินระหว่างการทำงาน		
3. ด้านกระบวนการ	1. การปฏิบัติตามกระบวนการ PDCA 2. การปฏิบัติงานรายการกิจกรรมจำนวน 11 กิจกรรม	1. ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการ PDCA อยู่ในระดับมากที่สุด 2. ระดับการปฏิบัติงานรายการกิจกรรมทั้ง 11 กิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	ผลที่ได้รับ
ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ		
4. ด้านผลผลิต	- พฤติกรรมคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมาย - การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ - ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อโครงการ	- นักเรียนระดับปฐมวัยมีพฤติกรรมคุณธรรมด้านความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัย มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก - นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีพฤติกรรมคุณธรรม ตามคุณธรรมเป้าหมาย มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก - ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด - คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด - โรงเรียนโรงเรียนบ้านป่าแดง มีความพึงพอใจต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีพฤติกรรมคุณธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสุภาพ ความมีสัมมาคารวะ ความมีน้ำใจ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความสามัคคี ความพอเพียง ประหยัด และมีจิตสาธารณะ คุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้ 1) ด้านบริบท พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นโรงเรียนควรจัดทำโครงการที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และควรกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงวัดและประเมินได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูได้รับการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ ดังนั้นก่อนดำเนินงานโครงการ โรงเรียนควรจัดเตรียม ครูให้เพียงพอ ครูควรได้รับการพัฒนาความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินโครงการ ควรจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ควรจัดหางบประมาณและสนับสนุนงบประมาณจัดทำสื่อให้เพียงพอ ควรมีการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 3) ด้านกระบวนการ พบว่า รายการที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินพฤติกรรม

คุณธรรมนักเรียน ดังนั้นครูควรจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม สร้างครูแกนนำพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมเป้าหมายนักเรียน และควรนิเทศติดตามการดำเนินงานกิจกรรมตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง และ 4) ด้านผลผลิต พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน และนักเรียนทุกคนมีความพอเพียง มีความประหยัด รู้คุณค่าของเงิน รู้จักการออมเงิน และประโยชน์ของการออมเงินมากขึ้น ดังนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมนักเรียน และควรมุ่งปลูกฝังคุณธรรมเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน มีความประหยัด รู้คุณค่าของเงิน รู้จักการออมเงินและประโยชน์ของการออมเงินมากขึ้นที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรพัฒนาตัวชี้วัดพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ควรวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนระดับอนุบาลถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ให้นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องในสังคม และควรศึกษาการนิเทศติดตามพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องว่าได้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิระพงษ์ สุริยา. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสรรพวิทยาคม. ศุภสภาวิทยากร, 1(3), 68-78.
- ชูชาติ แปลงล้วน. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(7), 379-393.
- นฤมล วิทยาอุฒร์รัตน์. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2(4), 97-107.
- รุจิรา วรรณศิริ. (2563). รายงานการประเมินโครงการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมของโรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต, 20(1), 54-68.

- โรงเรียนบ้านป่าแดง. (2563). ข้อมูลกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ปีการศึกษา 2563. เชียงใหม่: โรงเรียนบ้านป่าแดง.
- วิภาพรรณ พินลา และวิภาดา พินลา. (2561). การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2563). เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). โครงการพัฒนาจริยคุณ: โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560ก). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). กระประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Akar Vural, R. et al. (2013). The Development of the “Sense of Belonging to School” Scale. Eurasian Journal of Educational Research, 53(Fall), 215-230.
- Iwasa, N. (2017). Children's Everyday Experience as a Focus of Moral Education. Journal of Moral Education, 46(1), 58-68.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. (2007). Evaluation Theory, Models and Applications. San Francisco, CA: Jossey-Bass.